

september 2023 jaargang 64 nummer 7

Beste tuin vrienden

Voorwoord van het bestuur

Het nieuwe seizoen gaat weer van start in september. Er is in augustus al een eerste nieuwsflits naar jullie gestuurd en daaruit bleek al meteen dat we vol energie zitten om er een mooi verenigingsjaar van te maken. Het programmaboekje 2023-2024 met daarin alle activiteiten en lezingen is uitgedeeld of komt binnenkort bij u in de bus. Er zijn al een paar wijzigingen: de workshop schilderen is al op zaterdag 2 september, de groenmarkt van 30 september duurt tot 14.00 en er zijn een aantal datumwijzigingen voor de bloemschikkers; die hebben daar al persoonlijk bericht van gehad. Zoals gebruikelijk presenteren de Rotstuinclub, de Tuinclub, de Fotoclub en de Bloemschikkers zich in het programmaboekje. Bent u benieuwd naar één van de clubs, neem dan gerust contact op. Graag licht ik één van de clubs eruit. De bloemschikkers doen dit jaar mee aan het ZNKB (Zuid Nederlands Kampioenschap Bloemschikken) dat op 5 november plaatsvindt. Niet ieder kan meedoen, maar het stimuleert als je ziet wat er allemaal mogelijk is. Eerder dit jaar deden zij al mee in Appeltern. Aanleiding was dat het Groei en Bloei Tiny House is

overgebracht van Almere naar Appeltern, waar het de komende vijf jaar te bezichtigen is. Er waren in Appeltern grote bloemschikdecoraties en een kruiwagen challenge die de weg wees naar het G&B Tiny House. Op de hierbij gevoegde foto is de versierde brug te zien waarmee het team van Breda de eerste prijs won. Laat je inspireren door foto's en leuke nieuwtjes op <https://bloemschikken.groei.nl>

Op zaterdag 7 oktober a.s. is er weer een bestuursdag voor alle bestuurs- en commissieleden van de afdelingen en rayons op landgoed Mariënwaerdt in Beesd. Vanuit Breda kan een selectie ernaartoe. Als je interesse hebt meld je dan nu al aan via info@breda.groei.nl

Het is als tuinder onvermijdelijk om het weer ter sprake te brengen. Eerst een heel droog voorjaar en toen het begon te regenen hield het niet meer op. Goed voor het grondwaterpeil en voor onze planten. De potplanten hoeven niet dagelijks bewaterd te worden en dat scheelt werk. Of toch niet? Het onkruid groeit weelderiger dan andere jaren en er verschijnen onvoorstelbaar veel naaktslakken.

Namens het bestuur,

Wijnand Romijn

Workshop schilderen

Na alle tevredenheid van de georganiseerde workshop abstract schilderen in 2022, wil Groei en Bloei nogmaals voor haar leden op zaterdag 2 september 2023 een 2e workshop schilderen op de agenda plaatsen. Ook in deze workshop gaat men ondervinden wat vrijkomen is in het hoofd en loskomen van onze dagelijks opgelegde vaste begrippen. Zeker een workshop voor leden die nooit met schilderen in aanraking zijn gekomen en het perfectionisme willen laten voor wat het is en zich over willen geven aan het losse en vrije abstract schilderen. Door zich aan het proces over te geven merkt men al snel dat men in korte tijd iets waardevols en tastbaars kan neerzetten. Maak per definitie beslist geen verwachting van hoe de dag zal verlopen. Het leven verloopt ook vaak anders dan je gedacht had. Laat je dus verrassen in deze workshop en laat komen wat komen gaat, dan zal je zien dat je versteld zal staan van je eigengemaakt werkstuk.

De opzet van deze tweede workshop zal deze keer volwaardig in het teken staan van Groei & Bloei. Om te komen tot de juiste Groei en Bloei start en een waardige Groei en Bloei afsluitende finish is het basismateriaal enigszins summier voor je voorbereid. Het is een eenvoudige opzet waar jij die dag je vrije invulling aan gaat geven. Ieder doet zijn deel met de gewenste ondersteuning van René van Studio Wingart. Je zult zien dat leden van Groei en Bloei die dag allen persoonlijk zullen groeien en bij de laatste verfstreken zien dat ze samen ook kunnen bloeien.

Maximaal 10 deelnemers, prijs €32,00 incl. koffie/thee met appelcake, soep met brood en een glas wijn.

Op zaterdag 2 september van 10.00 tot 14.00 uur

Locatie: De Santspuy, Zantspui 45 4873 LZ Etten-Leur

Opgeven via:

aanmelden-activiteit@breda.groei.nl

Algemene lezing woensdag 13 september 19.30 uur:

List en bedrog in de natuur door Rini Kerstens

De natuur vormt voor velen een bron van inspiratie.

Er is altijd wat te zien, te horen, te beleven.

Elk seizoen weer anders, maar altijd boeiend en op een eigen manier mooi.

Zowel dichtbij in de eigen tuin als wat verder weg in het bos, op de heide, in de wegberm.

Als je wat verder kijkt blijkt de natuur echter ook een ware "slangenkuil" te zijn, waarin hevig strijd wordt geleverd: een strijd om het (voort)bestaan.

Aan de kost komen, vijanden ontlopen en een partner bemachtigen, daar gaat het om.

Een grote mond en uitgebreid darmstelsel, snel uit de voeten kunnen en passionele paringsdrift zijn daarbij niet toereikend.

Om echt te overleven is een groot aantal uiteenlopende talenten en vaardigheden ontwikkeld.

Sommige organismen zijn daarbij een "open boek", andere bedienen zich van slinkse methodes.

Camouflage, imponeren en afschrikken, op het verkeerde been zetten en misleiden, geraffineerde verleidingstechnieken en botweg bedriegen.

Ook in de ons direct omringende natuur kom je dat allemaal tegen.

Deze lezing probeert een indruk te geven van deze trukendoos van list en bedrog!

U bent allen weer van harte welkom!

Basiscursus klimaatvriendelijk tuinieren, nog enkele plaatsen vrij

In het najaar van 2023 organiseert Groei & Bloei Breda e.o. de basiscursus tuinieren, waarbij een klimaatvriendelijke aanpak het uitgangspunt zal zijn.

Alle zaken waar een tuinman/tuinvrouw mee te maken krijgt bij het werk in de tuin zullen aan de orde komen. Denk hierbij o.a. aan:

- Inrichting van de tuin
- Aandacht voor bodem, bemesten, composteren
- Soorten planten en functies van planten
- Zaaien, scheuren, stekken
- Snoeien (bomen en heesters)
- Onderhoud van de tuin

Naast al deze onderwerpen zal er ook ruimte zijn voor ieders tuinvragen. In de eerste bijeenkomst wordt samen met deelnemers bepaald waar vooral het accent op zal liggen tijdens de vier dagdelen en wat men zeker besproken wil zien.

Deze cursus is daardoor zowel geschikt voor de beginnende tuinier, als ook de meer gevorderde.

De cursusedagen vinden plaats op vier **zaterdagochtenden**, om de week, namelijk:

- 23 september
- 7 oktober
- 21 oktober
- 4 november

Inloop vanaf 9.15 uur Cursustijd: van 9.30 tot 12.00 uur

De cursus wordt gegeven door Lia Klijs. Zij doet dit bij haar thuis op de Moerkenhoeve, Watermanseweg 6 in Rijsbergen.

Het grote voordeel van deze locatie is dat Lia een mooie grote tuin heeft, waar je de planten en bomen ook in het echt kunt zien en niet alleen op foto's.

Bovendien wordt in de tuin ook meteen de praktijk getoond van bijvoorbeeld het aanleggen van borders, vermeerdering van planten, snoeien en composteren.

Prijs van deze cursus: 60 euro (leden) 75 euro (niet-leden)

Er is ruimte voor maximaal 12 deelnemers.

U kunt zich nu al aanmelden: aanmelden-activiteit@breda.groei.nl

Voor meer informatie zie ook de Facebookpagina van Lia: www.facebook.com/Moerkenhoeve

Najaarsgroenmarkt

Op zaterdag 30 september 2023 organiseren wij onze gezellige najaarsgroenmarkt.

De afgelopen jaren waren een succes met veel bezoekers.

Men kan weer bij de verschillende kramen leuke planten/struiken en aanverwante artikelen zoals plantensteunen, keramiek en zelfgemaakte jam kopen.

Een leuke en gezellige gelegenheid om te zoeken naar dat ene plantje wat al een tijdje op je verlanglijstje staat of zomaar gezellig kletsen met andere plant- en tuinliefhebbers.

Dit alles tegen leuke hobbyprijsjes.

Voor de kinderen is er speelgelegenheid en ze kunnen genieten van de dieren op de boerderij.

Neem dan ook je kinderen of kleinkinderen, vrienden en bekenden mee.

Bij het Tuinhuis van Charlotte kun je terecht voor een lekkere kop koffie/thee of lunch.

Tot 30 september van 10.00 – 14.00 uur (en niet tot 12.00 zoals in het programmaboekje staat vermeld), natuurlijk gratis toegang!

Boerderij Wolfslaar
Wolfslaardreef 95 in Breda.

Tevens zoeken we deelnemers/standhouders voor deze groenmarkt

We zoeken leden die groen- en tuingerelateerde artikelen willen aanbieden tegen hobbyprijsjes.

Te denken valt aan:

opgepotte [tuin]planten voorzien van naam, zelfgemaakte jam/chutneys/taart, creatieve groenartikelen zoals bijv. tuindecoraties van keramiek, mozaïek, nog in goede staat zijnde tuinboeken en tuingereedschap, potterie, brocante en andere spullen die in de tuin gebruikt kunnen worden.

Op deze mooie locatie kunnen we veel deelnemers maar ook veel bezoekers ontvangen.

Deelname is gratis, wel zelf een tafel meenemen of je artikelen op de grond zetten.

Dus doe gezellig mee en meld je aan bij Coby Posthumus, cobydewit@planet.nl of

tel. 0168-404274 [na 18.00 uur].

Dagexcursie Barneveld en Vorden

Aleida en Lia hebben het stokje overgenomen van Ria en Ursula voor het organiseren van de dagexcursies voor Groei & Bloei Breda.

We hebben een leuke dagexcursie gepland op **zondag 1 oktober**.

Het programma is als volgt:

08:15 verzamelen aan de Frankenthalerstraat 15 in Breda.

08:30 vertrek bus.

10:15 aankomst bij tuin de Beukenhof in Barneveld. <https://www.beukenhof.info/>
Hier worden we ontvangen met koffie en lekkers en is er ruim de tijd om de mooie tuin te bekijken.

11:45 vertrek, u kunt uw zelf meegebrachte lunchpakket nuttigen in de bus.

13:15 aankomst Landgoed de Wiersse in Vorden. <https://www.dewiersse.com/plantenmarkt-1-oktober-2023>

Het is daar op deze dag de nieuwe Ambachtelijke Plantenmarkt, misschien hebt u hier al iets over gelezen in Gardeners World. Dit is een nieuw initiatief met leuke biologische kwekers (zie de lijst op de website). Ook vindt u hier meer gegevens over deze dag, waaronder lezingen die gegeven worden door kwekers. Het landgoed zelf en de tuin zijn natuurlijk ook te bezichtigen. De Wiersse verzorgt koffie en thee met zelfgebakken Engelse cake in het koetshuis en ook zijn lichte maaltijden te halen. Dit is wel voor eigen rekening.

16:30 einde plantenmarkt dus vertrek naar Breda.

19:00 aankomst Frankenthalerstraat 15 in Breda.

Kosten €40,- p.p.

U kunt tot **8 september** aanmelden op ons mailadres: dagexcursie@breda.groei.nl
Natuurlijk kan de excursie alleen doorgaan bij voldoende deelnemers, als de excursie doorgaat ontvangen de deelnemers het verzoek om de kosten per omgaande over te maken.

Info over algemene lezingen 2023 -2024

De commissie Algemene lezingen heeft voor het seizoen 2023 -2024 weer een gevarieerd aanbod samengesteld.

Het is niet makkelijk gebleken om steeds weer interessante en vernieuwende onderwerpen te vinden, die nog niet eerder (of niet vaak) aan de orde zijn gekomen.

Kijk alvast in het nieuwe programmaboekje om te zien welke thema's dit jaar aan bod zullen komen.

U kunt dan meteen de lezingen die uw interesse hebben, vastleggen in uw agenda.

Vanaf dit seizoen zijn de lezingen voor iedereen gratis toegankelijk.

Het bestuur heeft hiervoor gekozen, om op deze manier de naamsbekendheid van Groei & Bloei te vergroten en meer mensen te interesseren voor onze vereniging.

Het is ook een gegeven dat het makkelijker is om media-aandacht te krijgen als de activiteit gratis toegankelijk is.

Dit seizoen zullen we de algemene lezingen meer nadrukkelijk in de (media) schijnwerpers zetten!

Ook u kunt uw steentje bijdragen aan onze actieve vereniging!

Kijk in uw eigen omgeving (buren, vrienden, familie, kennissen) wie geïnteresseerd zou kunnen zijn in een bepaalde lezing en breng ze mee.

Hoe meer zielen.....

Team challenge Tuinen van Appeltern 24 en 25 juni 2023

In het voorjaar werd er tijdens de bloemschikles van Marc gevraagd of er mensen waren die mee wilden doen aan een team challenge in de Tuinen van Appeltern. Het enthousiasme was eigenlijk meteen geboren en al snel hadden we een team van 8 mensen die zich hebben ingeschreven onder de naam Bredaose Blommekes. De Team challenge was in het leven geroepen omdat Gardenista niet doorging en de regiokampioenschappen Bloemschikken nog even op zich lieten wachten. De Tuinen van Appeltern had dat weekend een Plantenfestijn op de agenda staan en nu leek het Team Bloem van Groei & Bloei een

goed idee om het evenement op te leuken met een challenge. Er waren 10 teams en elk team heeft een object toegewezen gekregen waarmee een arrangement gemaakt moest worden. Wij hadden een brug toegewezen gekregen, niet zomaar een brug maar eentje van 24 meter lang! Al snel waren we het er allemaal over eens; daar moesten bogen overheen komen met felle kleuren, de brug geeft namelijk toegang tot een speeltuin. We zijn een paar keer bij elkaar gekomen om een plan de campagne te maken en we zijn alleen maar enthousiaster geworden.

Op zaterdagochtend (vroeg) zijn we met wagens volgeladen met takken, bloemen en nog veel meer spullen richting Appeltern gegaan en heel goed ontvangen met koffie / thee en iets lekkers. Van ongeveer half 10 tot half 4 hebben we de tijd gehad om de brug te versieren en op te ruimen voordat de jury langskwam om ons werk te beoordelen. Maar de echte jury was het publiek dat mocht stemmen op wat zij het mooiste, creatiefste en / of leukste arrangement vonden.

We zijn aan de slag gegaan met bogen van wilgentakken, aangekleed met flesjes van stof die dienden als vaasjes voor de felle bloemen, doobers over het water van wilgentenen, wol en ander materiaal, en grote bloemstukken op de brugleuning van bloemen, dankzij de vele sponsors. We hebben vele mensen mogen ontmoeten die ons hebben aangemoedigd en op ons gestemd hebben en op zondagmiddag was er de uitslag Team Bredaose Blommekes heeft de eerste prijs gewonnen! Wat gaaf om dit te winnen na een dag keihard werken om die brug van 24 meter te voorzien van zoveel moois. Vele foto's zijn er genomen onder de bogen tijdens onze werkzaamheden. Team Bloem, bedankt voor de organisatie, want het was een hele klus. Ons arrangement heeft een paar dagen gestaan en moest op donderdag afgebroken worden, maar de bogen over de brug mochten blijven staan! De doobers hebben ook een nieuwe bestemming gekregen op verschillende adressen. Iedereen die langs is geweest en op ons gestemd heeft: Dank je wel !! Wij kijken terug op een heel leuk evenement en hebben met veel plezier en enthousiasme meegedaan.

Aangeboden: Boekbindmaterialen

Anneke ten Klooster biedt gratis professionele materialen aan voor boekbinden en het maken van doosjes aan leden die al boekbinden of doosjes maken, of leden die daar mee willen beginnen. Onder de materialen zijn o.a. boekjes, de band voor de rug van een boek, een apparaatje om het te bevestigen en grote vellen dik papier.

Voor meer informatie: Anneke ten Klooster, telefoon 076-5876042

Verzamelaarsdag kwekerij Lowgardens Wernhout

Op zondag 10 september van 10.00 – 17.00 uur wordt de jaarlijkse verzamelaarsdag gehouden bij kwekerij Lowgardens. De verzamelaarsdag is inmiddels een begrip in de plantenwereld vanwege de vele aangeboden unieke, bijzondere plantensoorten en ontmoetingen met andere plantenverzamelaars, -liefhebbers en mensen uit het vak.

Meer informatie op www.lowgardens.com

Maalbergenstraat 26

4884 MT Wernhout

Bloemschikken

Aangezien het eigenlijk nog volop vakantietijd is als we de kopij voor deze nieuwsbrief moeten inleveren, is er nog niet veel over het bloemschikken te melden. Alle cursisten hebben in juli de groepsindeling en lesdata voor het nieuwe cursusjaar toegestuurd gekregen. Na de moeilijke coronajaren mogen we gelukkig ook weer heel wat nieuwe cursisten verwelkomen! Begin september gaan de eerste lessen van start en zullen we weer mooie foto's kunnen plaatsen van de gemaakte werkstukken. We wensen iedereen een gezellige en leerzame cursus toe!

Nog even een bloemschiktip:

zaterdag 16, zondag 17 & maandag 18 september kun je gratis het evenement

[Hoogstraten in groenten & bloemen](#) bezoeken. In Hoogstraten wordt de zomer sinds 1999 symbolisch afgesloten. Het hele centrum wordt omgetoverd tot een indrukwekkende openluchttentoonstelling met verrassende en driedimensionale creaties in bloemen, groenten en fruit.

Absoluut de moeite waard om een kijkje te gaan nemen!!

Na 4 jaar de administratie voor de bloemschikcommissie te hebben gedaan, gaat Diny Linneman het van mij overnemen. Zij is via Whatsapp te bereiken onder nummer 06-25070143.

Ik wens haar veel succes!

Met vriendelijke groet,

Mirjam de Jong

ZNK Bloemschikken 5 november 2023

De Zuid-Nederlandse Kampioenschappen Bloemschikken vinden deze keer plaats op 5 november 2023 in Someren.

Of je nu een ervaren bloemist bent of gewoon een gepassioneerd bloemschikker, deze dag biedt je de kans om je vaardigheden te laten zien en anderen te inspireren.

Naast het kampioenschap bloemschikken zullen er ook inspirerende demonstraties gegeven worden en wordt de dag omlijst door een groenmarkt, georganiseerd door Groei en Bloei afdeling Asten/Someren.

Naast de wedstrijd wordt er ook een introductieklasse aangeboden voor deelnemers die de wedstrijd te uitdagend vinden. Hier leer je een nieuwe techniek aan in een workshop, waarna je een verrassingsopdracht krijgt waarin je de nieuwe techniek gebruikt.

Opgeven voor de kampioenschappen moet gebeuren vóór 15 oktober 2023.

Meer informatie vind je [hier](#).

Bloemschikwebsites

De bloemschikkers onder jullie hebben ongetwijfeld al wel eens gekeken op de landelijke bloemschikpagina's op www.groei.nl. En ook op ons intranet staat regelmatig informatie over bloemschikken voor bestuurs- en commissieleden.

Maar wisten jullie dat er sinds enige tijd ook een andere bloemschiksite is, die meer op de vereniging gericht is? Kijk maar eens op <https://bloemschikken.groei.nl>.

Op deze pagina staat onder meer informatie over de regiowedstrijden, maar ook over landelijke evenementen waaraan onze bloemschikkers meedoen, zoals het Appeltern Plantenfestijn. En: er is ruimte voor leuke nieuwtjes en foto's van de afdelingen. Op die manier kunnen jullie ook bij elkaar inspiratie opdoen en, omdat het een openbare site is, aan je leden laten zien wat er zoal gebeurt op bloemschikgebied. Daarnaast is het natuurlijk gewoon altijd leuk om foto's van mooie bloemstukken te bekijken.

Dus heb je leuke foto's van een cursus, een workshop, een demo of een excursie, of heb je een bijzondere bloemschikactiviteit die je graag ook aan de collega-afdelingen en bloemschikkende leden laat zien, geef dat dan door. Dat mag via het [secretariaat](#) of rechtstreeks naar bloemschikken@groei.nl.

Rotstuinclub

Lezing Jos van Bergen: dinsdag 5 september, aanvang 19.00u

Recent heeft Jos nog wel een lezing gegeven, echter dat gebeurde grotendeels omdat andere sprekers vanwege (post)covidklachten niet konden/mochten komen.

Jos is een liefhebber van de heuveltjes in Zuid-Limburg en hij gaat daar samen met zijn vrouw naartoe om te genieten van de flora van dat gebied.

Recent zijn ze er nog geweest en telkenmale ontdekt hij o.a. toch weer bijzondere orchideeën. Hij zal ons dan ook op die plekken attenderen.

Ook niet-leden van de RotsTuinClub kunnen deze lezing bijwonen, de avond is meer dan de moeite waard.

Vervolgens wordt ook onderstaand thema nog besproken:

Op basis van de eerdere sessies en het positieve commentaar daarop, is besloten dit seizoen dit weer te organiseren.

In tegenstelling tot eerdere sessies over dit onderwerp willen we nu eerder starten met de voorbereidingen hiervoor. We zullen het doel bepalen, wie doen er mee, het soort plant, hoe opkweken en hoeveel.

Alle leden krijgen (een) plant(en) mee ten behoeve van die in april geplande plantenshowavond.

Tuinclub

Lezing 26 september 2023

We openen het seizoen met een lezing door Frans Nienhuis. Frans heeft een hobbykwekerij "Het Plantenwinkeltje van Frans" in Dieren. Hij kweekt en verkoopt gangbare, maar ook niet-alledaagse planten. Naast vakbekwaam hovenier is Frans ook opgeleid als bloembinder. Hij komt vertellen over een stukje tuingeschiedenis en zijn eigen ervaringen met het kweken van planten. Ook brengt hij plantjes mee voor de verkoop.

Wij verwachten een interessante lezing van een gepassioneerd "plantenmens" die al meer dan 40 jaar actief is in de groene sector.

Ook niet-leden van de tuinclub zijn 1x per seizoen welkom om onze lezing bij te wonen, de kosten hiervoor bedragen 4 euro, te voldoen op de avond zelf. Mocht je deze lezing willen bijwonen, dan graag per email opgeven bij Marian Ooijen op haar emailadres: marian_ooijen@hotmail.com (laag streepje tussen voor- en achternaam).

Fotoclub

Architectuur in het Paleiskwartier in Den Bosch,

Uitslag en korte bespreking winnende themafoto's van mei door Frank

Op de **1e plaats** is geëindigd de foto van Richard Rood. Deze foto voldoet aan het thema van de maand mei, met op de voorgrond een waterpartij die meteen diepte geeft aan de compositie. De foto is hartstikke scherp en is een zeer grote plus. Repetitie van de architectuur is goed te zien. Kortom, de algemene opinie was: Als makelaar verkoop je met deze foto in een mum van tijd de appartementen die te koop worden gezet. Topfoto Richard. Applaus.

Op de **2e plaats** is geëindigd de foto van René. Wat deze foto aantrekkelijk maakt is de algehele compositie. De foto is scherp en ook hier is de weerspiegeling een must. Het lijnenspel leidt je de foto in en waarin René goed geslaagd is, is dat het een evenwichtige foto is. Terecht een prima notering.

Op de **3e plaats** vinden we de foto van Ine. Ine heeft naarstig gezocht naar een foto die afwijkt van wat je zou kunnen verwachten. Daarin is ze heel goed geslaagd, want het standpunt is goed gekozen. (De wandelaars vroegen zich wel af wat die mevrouw daar op de grond liggend naar boven aan het staren was). Opvallende punten in deze foto zijn: het lijnenspel en ook de "leegte" in de foto wat zorgt voor een mooie balans. Door de weerspiegeling lijkt het alsof je door het gebouw heen kijkt. Een verdiend goede notering Ine.

Op de **4e plaats** komt de foto van Miranda. Even was er een kleine discussie of dit onderwerp ook onder architectuur valt. Maar daarover waren we het gauw eens. Een gebouw wordt ontworpen en in de context geplaatst van de omgeving (of andersom). Dus ja, zeker is dit een themafoto. Het is een tegenlichtopname (te zien aan de richting van de schaduwpartijen), dus een polarisatiefilter had hier geen nut, maar dit is zeker niet storend. Mooi lijnenspel. Goed gezien en uitgevoerd Miranda.

En op de **5e plaats** is terechtgekomen de foto van Henny. Een foto waarin convergerende lijnen belangrijk zijn. Het perspectief, de wolken en ook hier geldt dat de gemaakte omgeving in dienst staat van de architectuur, vandaar dat Henny de gebouwen op de achtergrond heeft geplaatst. Heel goed waargenomen Henny. Wat ook opvalt is dat de schaduwen links a.h.w. een kopie zijn van de schuine staanders rechts.

Wat te doen in september?

Inrichting en aanleg

- Houd de uitverkoop van tuinmeubels in het lokale tuincentrum in de gaten.
- Zet steeketiketten bij vaste planten voordat ze afsterven.
- Maak een bepantingsplan en bestel voorjaarsbollen of verwilderingsbollen.

Zaaïen en planten

- Week bolletjes van winterakoniet en bosanemoon een nacht in water voordat je ze plant

- Plant herfst- en winterbloeiende cyclamen in bakken en onder bomen en struiken; ze kunnen goed tegen droogte.
- Zaai goudsbloem, korenbloem (*Centaurea*) en klaproos voor bloei volgend jaar.
- Plant en verplant nu groenblijvers.
- Een boom aanschaffen? Ga kijken bij een tuincentrum of kweker, want nu is het blad nog goed te zien.

Stekken en delen

- Deel vaste planten die al twee tot drie jaar op dezelfde plaats staan om ze te verjongen.

Snoeien

- Verhuis tweejarige planten zoals vingerhoedskruid (*Digitalis*), naar een goede plek.
- Knip de bloemen van de hortensia als ze leerachtig aanvoelen. Zet ze in een vaas met een laagje water om ze te drogen.
- Verwijder wekelijks uitgebloeide bloemen van dahlia, roos en eenjarige zomerbloeiers.
- Knip aangevreten, opgerolde en door meeldauw aangetast bladeren uit bomen en struiken en gooi ze weg (niet bij de compost!).
- Breng onder hagen een laagje compost aan.
- Blijf camelia en rododendron water geven, ze vormen nu de knoppen voor volgend jaar.
- Snoei, indien nodig, kuipplanten bij. Dit klusje kun je het beste doen nu ze nog buiten staan. Snoeiplekken herstellen in de buitenlucht het snelst.
- Knip lavendel rondom ongeveer 10 cm terug om de vorm compact te houden.
- De groei is nu wel uit de hagen. Daarom is september een goede maand om ze nog eens te knippen. Dan gaan ze goed strak de winter in. Begin met de zijkanten, werk van boven naar beneden en laat de haag taps toelopen, zodat ook de onderste takken licht vangen
- Snoei de takken van de braam en Japanse wijnbes die vrucht hebben gedragen tot de grond af.

Planten verzorgen

- Zet plantensteunen bij monnikskap (*Aconitum*), leverkruid (*Eupatorium*) en asters.
- Plaats ook plantensteunen bij zonnebloemen, dahlia's, asters en andere laatbloeiers die wel een steuntje kunnen gebruiken.

Moestuin

- Zaai raapstelen en winterpostelein.
- Pluk appels en peren op tijd om te voorkomen dat ze op de grond vallen en beschadigd raken.
- Tomaten kun je plukken, ook als ze nog groen zijn. Leg ze in de zon om rood te verkleuren.
- Pluk boontjes op tijd. Anders worden ze steeds dikker en zijn dan niet zo lekker meer.

Kas

- Ruim de kas op om plaats te maken voor planten die er straks overwinteren.
- Zaai nu al pronkerwt (*Lathyrus*) in de koude kas voor een snelle start volgend jaar.

Gazon

- Zaai gras, want dat kan nu nog. Weinig zon? Koop dan speciaal graszaad voor schaduw. Zaai ook nu kale plekken in het gazon bij en werk kuiltjes weg.
- Maai het gras in september en oktober minder kort.

Vijver

- Knip de bruine bladeren van waterplanten af. Haal af en toe met een schepnet het ingewaaid blad uit de vijver.
- Haal een stok door het water en draai deze rond om draadwieren uit de vijver te halen.
- Span een net over de vijver zodra eerste bladeren vallen.
- Verwijder afgestorven waterplanten uit de vijver voor ze naar de bodem zinken en gaan rotten.

Dieren

- Haal oud nestmateriaal uit nestkastjes en schrob ze schoon met heet water en groene zeep.

Terras

- Schrob of spuit bestrating en vlonders algenvrij.
- Trek met een voegenmes onkruid en mos uit de terrasvoegen.

Overig

Zet vaste planten die niet naar je zin staan, op een andere plek

Bron: vtwonon

=====